

Vietējā soja un citi proteīnaugi lopbarībā ekonomistu skatījumā

Andris Miglavs, Alberts Auziņš, Agnese Krieviņa, Ieva Leimane, Andris Lismanis

LAP 2014-2020 pasākuma 16 "Sadarbība" 16.1. apakšpasākuma projekts Nr. 18-00-A01612-000015
„Jaunas tehnoloģijas un ekonomiski pamatoti risinājumi

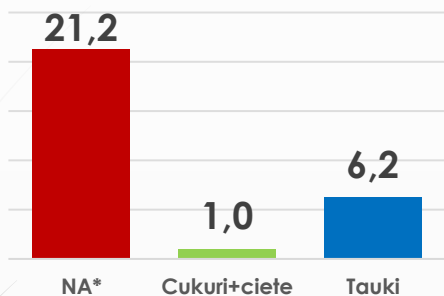
**vietējās lopbarības ražošanai cūkkopībai:
ģenētiski nemodificētas sojas un jaunu lopbarības miežu šķirņu audzēšana Latvijā”**

Tiešsaistes konference 02.06.2021.

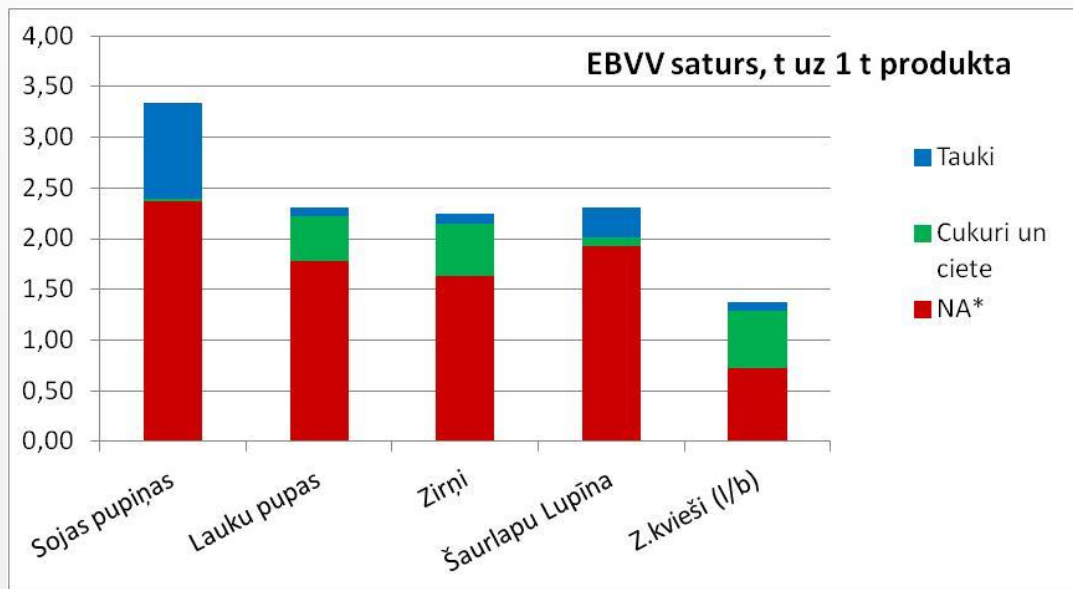

- Pēc barības vielu satura (vērtējot EBVV) augstvērtīgākā soja
- Citas proteīnkultūras salīdzinoši līdzvērtīgas
- Proteīnkultūras būtiski augstvērtīgākas par labības graudiem

*(Lys+Met+Cys+Thr+Ile+Leu+Val+His+Phe)

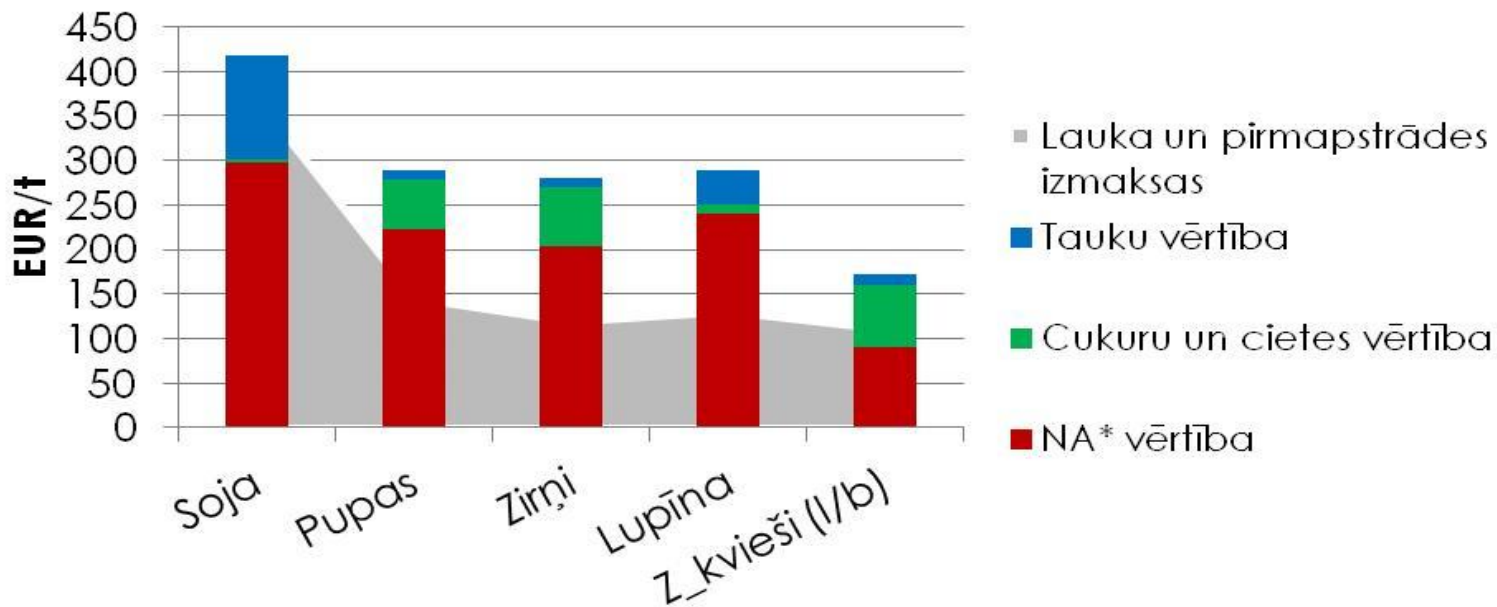
	Soja	L.pupas	Zirņi	Lupīna
Kopproteīns (sausna)	35%	29%	24%	31%
Kopā NA*	12%	10%	9%	11%
Cukuri+ciete (sausna)	3%	52%	61%	10%
Koptauki (sausna)	16%	2%	2%	6%
Sausna	92%	86%	86%	86%

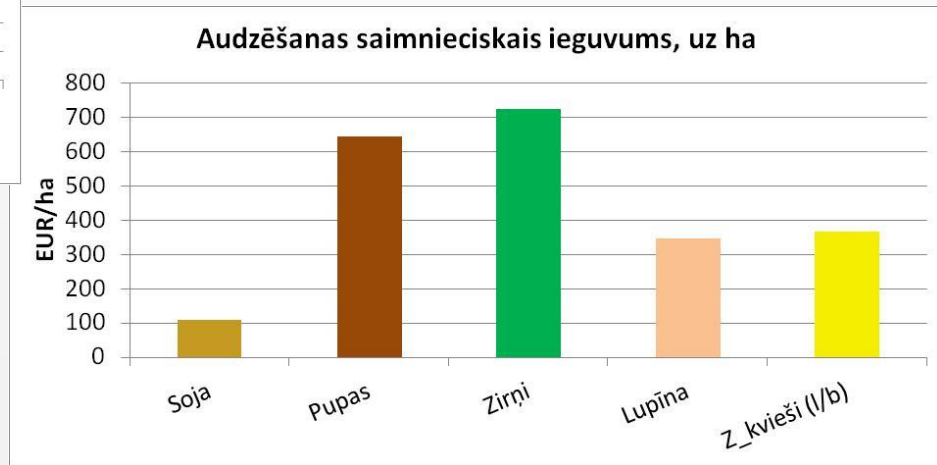
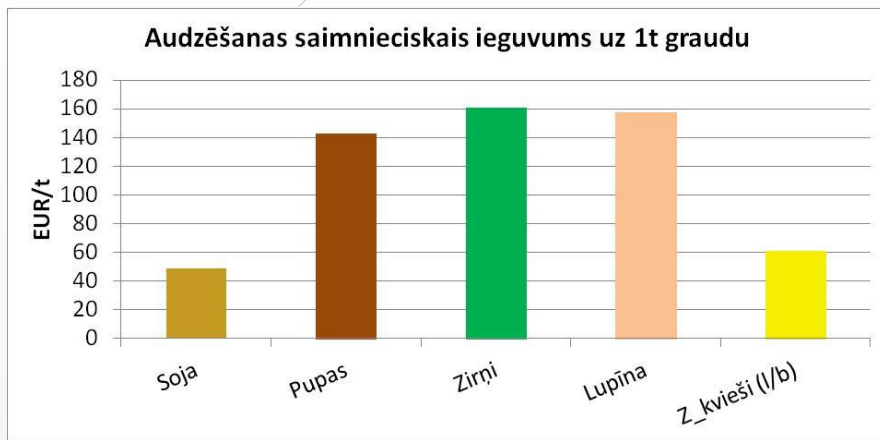
- Visiem proteīnaugiem iegūtās produkcijas saimnieciskā vērtība pārsniedz audzēšanas un pirmapstrādes izmaksas
- Proteīnaugu produkcijas vienības saimnieciskā vērtība augstākā sojai, tomēr arī lielākās produkcijas ieguves izmaksas
- Uz produkcijas vienību liels saimnieciskais ieguvums lupīnai, tomēr zemākā ražība

Saimnieciskā ieguvuma veidošanās proteīnkultūru audzēšanā, EUR/t

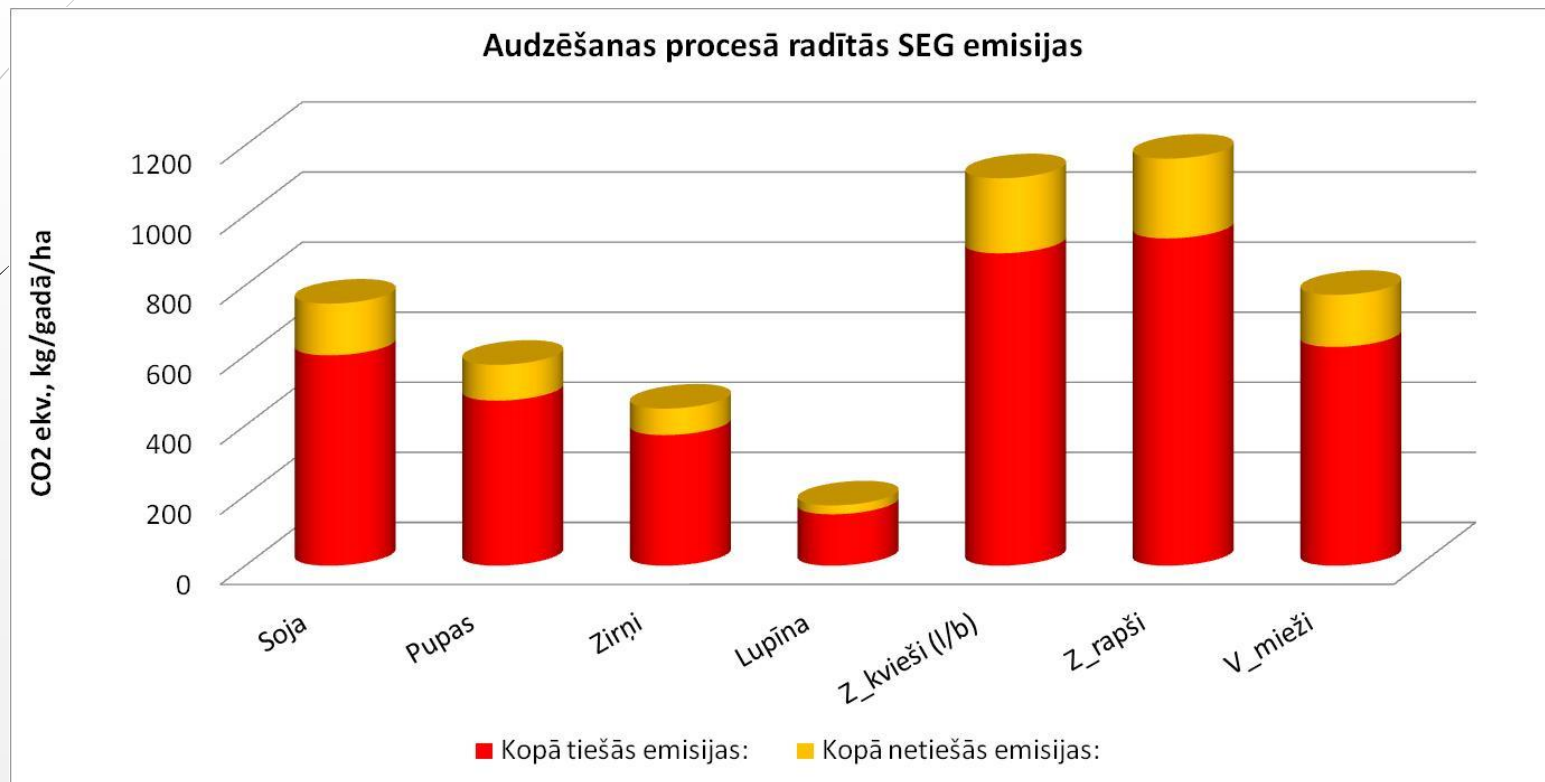

- Tonnas produkcijas audzēšanas sniegtais saimnieciskais ieguvums sojai un kviešiem nav būtiski atšķirīgs.
- Bet ir būtiski zemāks nekā citām proteīnkultūrām, kurām ir būtiski mazāki ieguldījumi uz ha ražas iegūšanai

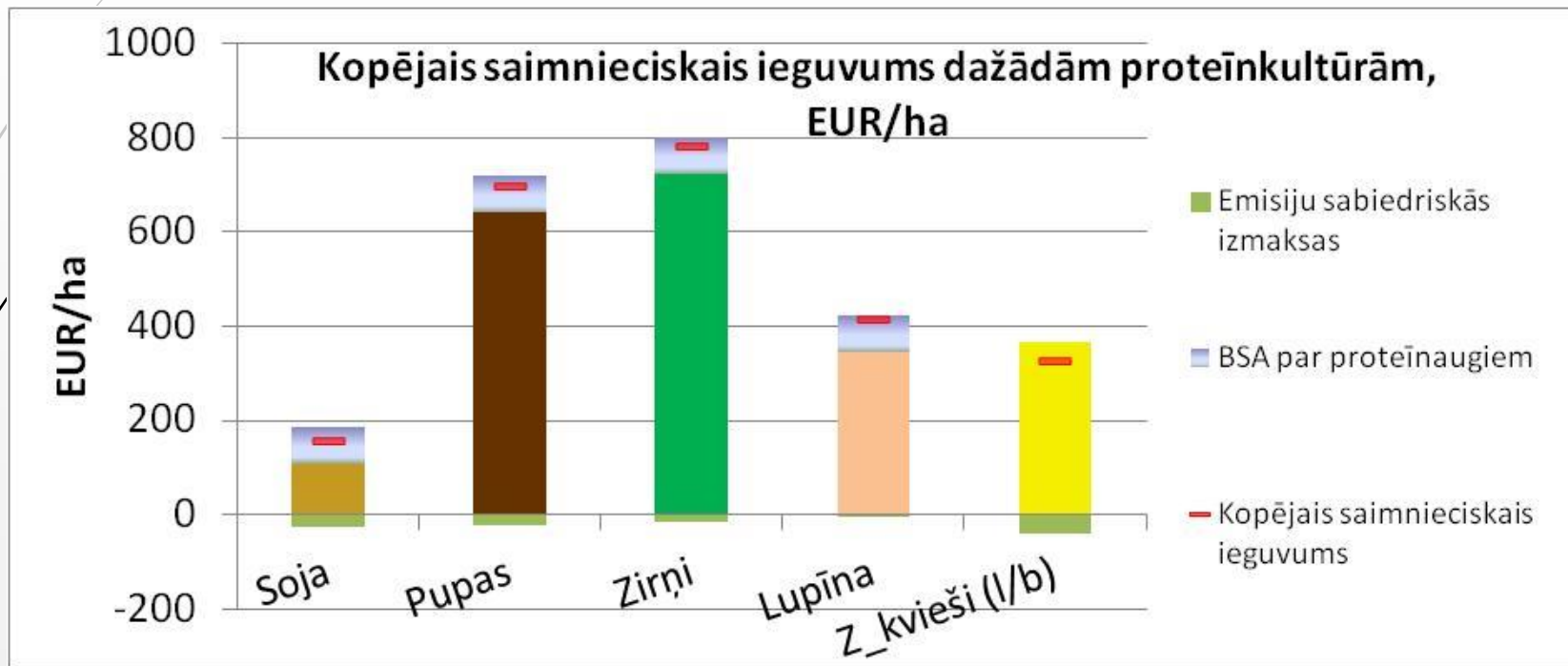

- Proteīnkultūras rada būtiski mazāku SEG emisiju apjomu – 1,5-6 reizes mazāk nekā labības un rapši, atkarībā no salīdzināmajām kultūrām.
- Videi draudzīgākā proteīnkultūra ir lupīna - kā N mēslojumu neprasoša, to audzējot ekstensīvi.

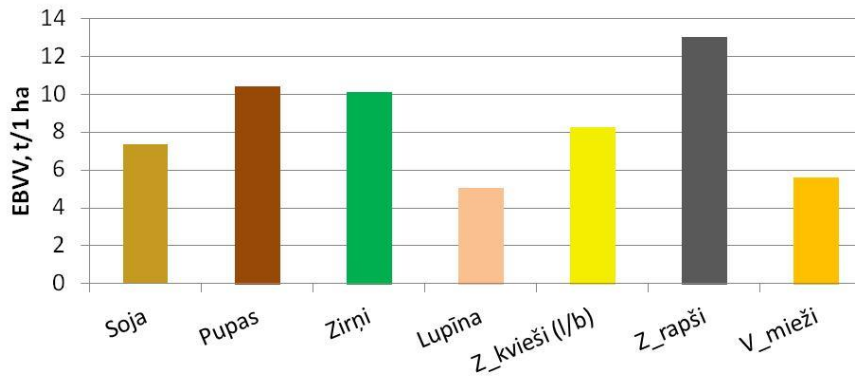
- Proteīnkultūru audzēšanas saimniecisko izdevīgumu palielina BSA par proteīnaugiem.
- Tomēr visas kultūras rada sabiedriskās izmaksas par audzēšanā radītajām SEG emisijām.
- Kā papildinošās kultūras, augmaiņā izdevīgākās šķiet pupas un zirņi, kuru sagatavošana izmantošanai lopbarībai tomēr vēl nav pietiekami aprobēta.
- Bet soja ir universālākā lietojuma proteīnaugs ar stabili izveidojušos un pieaugošu pieprasījumu .

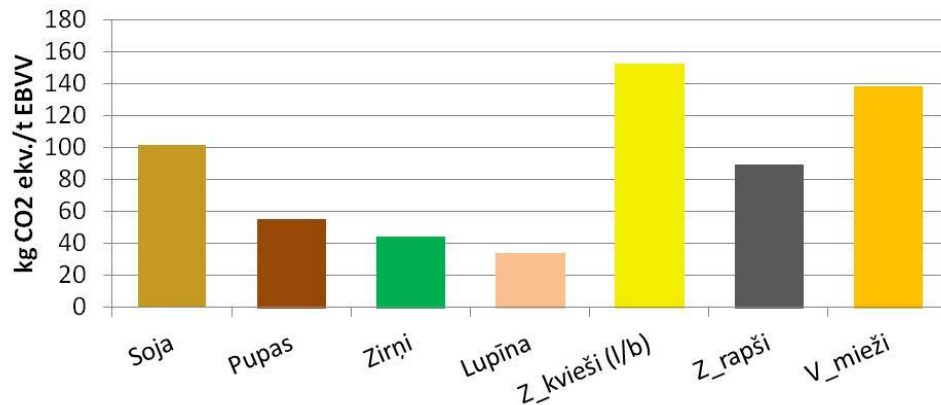

- Ekonomiski lielāko produkcijas apjomu no 1ha sniedz rapsis, bez mazāko- lupīna.
- Lopbarības kviešu un sojas apjomi ir tuvi līdzīgi
- Tomēr tie ir mazāki nekā pupu un zirņu
- No klimata aizsargāšanas aspekta soja ir līdzīga rapšiem un ir ~1,5 reizes draudzīgāka par kviešiem
- Klimatam 5x draudzīgāka par kviešiem ir lupīna

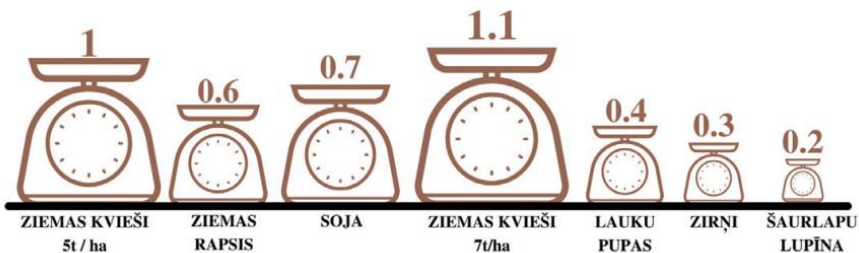
Uz 1 ha izaudzētā EBVV dažādām kultūrām, t/ha

Audzēšanā radītās SEG emisijas uz 1t EBVV

Relatīvās augkopības SEG emisijas uz produkciju

- Latvijā audzēts proteīns – ieguldījums mūsu klimatiskās dzīves telpas saglabāšanā.

Piemēram, sojas hektārs Latvijā vs Z_kvieši

- 1 sojas ha audzēšanā rada 890 kg/ha CO2 samazinājumu (LV klimata saistības)
- PLUS 160 kg/ha CO2 samazinājums kā importa spraukumu transportā nenotikušas CO2 emisijas

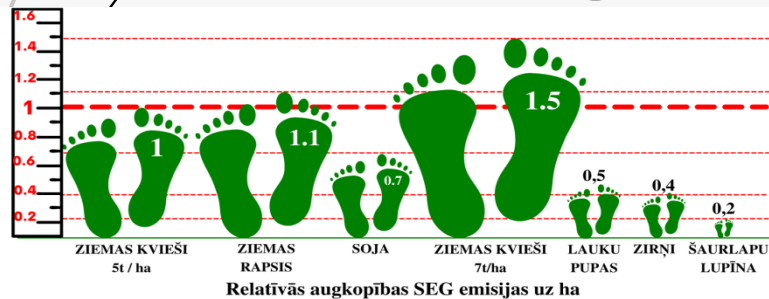
Vairāk par šo visu un saistītām ekonomiskajām lietām, lūdzu, lasiet projekta radītajā *virtuālajā grāmatā !!!*

- ▶ Vietējas izcelsmes lopbarības izejvielu tirgus iespējas un attīstības potenciāls
- ▶ Sojas šķirņu un audzēšanas tehnoloģiju ekonomiskās efektivitātes novērtējums uz eksperimentālās izpētes pamata
- ▶ Mieži versus kvieši lopbarībā – audzēšanas izmaksu salīdzinājums
- ▶ Vietējas izcelsmes proteīnu saturošo izejvielu konkurētspēja iekļaušanai cūkkopības barības receptēs
- ▶ Iespējamā ekonomiskā efekta modelēšana, aizstājot importētos sojas spraukus ar vietējas izcelsmes sojas raušiem.

Vietēji audzēts proteīns- ieguvums dabai un mums!

- ▶ Augmaiņā viens zirņu gads pārtikas ziemas kviešu vietā –
- ▶ un jau par 17% mazākas SEG emisijas

